

Uredništvo: Ljubljana, Ulica ...  
Tiskarna: ...  
Cena: ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v stroški ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov manj po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabilu po L 1., oglasi denarnih zavodov po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

## Našemu učiteljskou

Včeraj smo objavili resolucijo, ki jo je sprejel fašistovski sindikat učiteljev v Trstu, priporočajoč da našemu učiteljskou v razmislijanje. Napravili smo to z ozirom na dejstvo, da izvršujejo šolske oblasti na fašistovski način v Gorici pritisk na naše učitelje, da bi se vpisali v učiteljski fašistovski sindikat. Ne vemo, v koliko se bodo goriški učitelji vdali temu pritisku, vendar svarimo učiteljskou, ki se namerava vdati pritisku bodisi iz strahu bodisi iz koristolovstva na posledice, ki bi utegnile imeti njihovo početje za naše šolstvo, kolikor ga je še, in pa za celokupno slovensko učiteljskou v Italiji.

Predvsem bi tako postopanje pomenilo izdajstvo na drugih tovariših, ki so ostali zvesti sebi in toli. Tolmin, Sežana, Istra, kjer se učiteljskou bori za svojo samostojnost, bi morali pač trpeti za grehe neznančincev in omahljivcev.

Marsikaj se da opravičiti z besedo oportunitizem, tola prvič mora imeti tudi oportunitizem svoje meje, drugi pa je taktika večnega umikanja in neprestanega vdajanja najhujšemu nasprotni sapici iz temelja ven zgrešena. Kdor se vedno in samo umika in vdaja, ta ne ve, kje bo končal. V tem oziru si nekateri tovariši niso na jasnem. Napočno je namreč misliti, da si z večnim umikanjem zboljšamo položaj. To velja ne samo za skupnost, ampak tudi za posameznike.

Zakaj za vsakega slepca je jasno, kaj zasleduje fašizem in kaj hoče fašistovski učiteljski sindikat. Včeraj objavljena resolucija fašistovskega sindikata učiteljev v Trstu je brutalno odkritosrčna. Fašisti hočejo odpraviti vse slovenske šole na tem ozemlju, torej hočejo uničiti ustanove, ki so nam tako drage. To je samo na sebi hudo, vendar pa recimo, da je to za nekatere le sentimentalnost. Stališče nekaterih neznančincev in omahljivcev je recimo to-le: Naj le odpravijo vse šole, le da ohranimo jaz mesto in službo.

Toda tak zaključek je zgrešen. Fašisti ne bodo udarili samo našega naroda s tem, da mu vzamejo osnovne šole, ampak hočejo pograti tudi slovenske učitelje po svetu, da zavzame njegovo mesto italijanski učitelj. In to z dvojnega stališča: s političnega in z gospodarskega. Ko bo zadnji slovenski učitelj izginil s teh ozemelj, tedaj bo po mnenju fašistov ta zemlja ekoran je poitalijančena, in ker imajo Italija tako velik prebitek na prebivalstvu, je jasno, da hoče kolonizirati tudi te kraje na ta način, da pošli domačin po svetu, državljan iz starih pokrajin pa zavzame njegovo mesto.

To je brutalna resnica, ki jo moramo razumeti.

Sedaj pa pomislite, tovariši omahljivci! Če vstopite v fašistovski sindikat, sprejmete odgovornost za vse krivice, ki nam jih ravno sedanjí režim prizadeva na šolskem polju. S svojim vstopom odobravate poitalijančevanje slovenskih šol, odobravate pa tudi svojo lastno odslovitve, torej izvršujete pravcati gospodarski samomor. Ker končno pride vrsta tudi na vas, ki ste se vdali z upanjem, da vas puste novi gospodarji na miru.

Proti temu navalu se je mogoče obraniti le s solidarnostjo vseh nas, le v skupnem postopanju utegnemo vsaj zavleči našo smrtno obsodbo, ne bomo pa take mevrže, da se sami sebe obojamo v smrt.

Ni nobenega dvoma, da je učiteljsva samostojnost v fašistovskem sindikatu le dozdnevna, vse ukazuje politično vodstvo fašizma. Sicer pa čemu je neki italijansko učiteljskou po večini ostalo v prejšnjih strokovnih organizacijah in se ni vdalo pritisku? Ali naj bomo mi bolj Italijani od naših italijanskih tovarišev!

Ne apeliramo na značajnost, ne apeliramo na narodnost, na druge stanovske in človeške ideale, ker živimo pač v dobi materijalizma, in je žalibog tako, da je tistim, ki veljajo te vrstice, mar najprej osebnostna rešitev iz stiske. Tudi to je razumljivo, ker je človeško, toda razumljivo ni to, da hočejo nekateri sami podati nasprotniku sekuro, da jim odseče glavo.

Tovariši, razmislijte to resnico in ne vdaite se, ker nima zmisla ne za vas posameznike, ne za skupnost.

Iz učiteljskih krogov.

## Rakovski upa na ugoden izid

angleško-ruskih pogajanj  
LONDON, 29. Načelnik ruske delegacije na konferenci v Londonu je izjavil časniki, da potekajo pogajanja na konferenci povoljno in da kažete obe stranki dosti dobre volje za doseg zadovoljivih uspehov na konferenci. Nadalje je Rakovski izjavil, da so se pojmi med obema delegacijama že razčistili in da bo prišlo že v prihodnjem tednu do konkretnih sklepov. V svojih izjavah je pa Rakovski ostro nastopil proti zahtevam angleških bankirjev. »Spomenika — je izjavil — zahteva vzpostavitev zasebne lastnine, odpravo monopola zunanje trgovine in temeljito preuredbo naše zakonodaje. Na te predloge imamo le en odgovor: »Nikoli!«. Na koncu je Rakovski rekel, da se bo dalo vprašanje predvojnih dolgov rešiti na zadovoljiv način, ako se bodo dobrohotno vzele v pretrus ruske protizahvale.

## Posvetovanja za rešitev jugosl. krize se nadaljujejo

Pašić je prepričan, da dobi volilni mandat - Opozicija upa na koncentracijsko vlado

BEOGRAD, 29. (Izv.) Danes popoldne je bil v avdijenci pri kralju predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović; kralj se je posvetoval z njim o položaju Jovanović je kralju svetoval, naj nadaljuje posvetovanja.

Gotovost, da dobijo radikalni volilni mandat postaja vedno večja. V političnih krogih so o tem uverjeni tem bolj, ker je izjavil Pašić na zborovanju radikalcev v Bjelini, da je predlagal kralju, naj njemu poveri volilni mandat. Ako bi ne bilo ničesar na stvari, bi Pašić kar tako ne rekel tega.

Jutri se bo vršilo posvetovanje načelnikov opozicijskega bloka o nadaljnjih korakih, ki jih ima zavzeti opozicija v svrhu doseganja svojih ciljev. Opozicijski blok še vedno ni opustil nade, da se razplete položaj zanj ugodno ter upa, da dobi mandat za sestavo koncentracijske vlade.

Predsednik nevtalnega kluba Radičev disident Mate Koričić je poslal kralju pismo, v katerem mu svetuje sestavo koncentracijske vlade; dalje je Koričić tudi navedel osebe, ki bi stopile v to vlado. Radičevci bodo izdali te dni, najbrže 1. maja proglas, v katerem se baje izjavljajo za monarhijo in ustavo. S tem proglasom hočejo radičevci razpršiti vse govornice o protidržavnosti Radičeve stranke. Opozicija upa, da bo ta proglas njen položaj očvrstil. Radikalci pa ne verjamejo, da

bodo radičevci izdali proglas, v katerem bi popolnoma negirali svojo dosedanjo politiko in svoje izjave.

V političnih krogih govornijo, da se bo ustanovila federacija HRSS, h kateri bi pristopile tudi Hrvatska zajednica, Hrvatski radnički savez in pravaška stranka z dr. Košutićem. Federacija bi nastopila pri prihodnjih volitvah s skupno listo.

### Posićevo shod v Bjelini

BEOGRAD, 29. (Izv.) Danes se je vršilo v Bjelini veliko zborovanje radikalcev, na katerem je govoril tudi ministrski predsednik Pašić. Narod je sprejel Pašića na najslavnejši način. Mnogi mu je napravila spalir. Pašić je v svojem govoru povdarjal, s kolikimi žrtvami je jugoslovenski narod priboril lastno državo; in ravno radi teh žrtv je sveta dolžnost vsakogar, da jo brani. Narod naj sam odloči o svoji usodi. Pašić je končal svoj govor s temi besedami: »Rešiti hočem državo nesreče, čeprav sem star.« Zbrani narod je Pašiću navdušeno pritrdil.

### Albin Prepeluh pri Radiću

BEOGRAD, 29. (Izv.) Urednik ljubljanskega lista »Avtonomist« Albin Prepeluh je bil pri Radiću na Dunaju. Spoznavala sta se glede nastopa pri prihodnjih volitvah.

## MacDonald za sodelovanje s Francijo

LONDON, 29. Ministrski predsednik MacDonald je imel v mestu Port Talbot, v pokrajini Wales govor, v katerem je izjavil, da obstoji med Anglijo in Francijo nesporazumjenje radi njegovih izjav v Yorku. Nekateri angleški listi, je nadaljeval MacDonald, so pisali, da je Francija osamljena. Jaz nočem, da bi bila Francija osamljena, ampak hočem, da si Anglija in Francija medsebojno pomagata, hočem, da Poincaré ve, da nima Francija boljšega prijatelja glede svoje varnosti, kakor je Anglija. Ako se v gotovih vprašanjih ne strinjamo, ni še s tem rečeno, da ne bomo varnosti in prijateljstva. Ob zaključku svojega govora je MacDonald rekel, da bo njegova diplomatska politika odkrita, pravična in brez ovinkov. Zaključil je tako-le: »Ko se ne bomo strinjali, bomo povedali, da se ne strinjamo, in ko bomo dosegli sporazum, bomo »zapečatili sporazum s tem, da si bomo priručno stisnili roke.«

S tem je MacDonald pojasnil, oziroma popravil svoj govor v Yorku, ki je povzročil v Franciji veliko vznemirjenje radi nekaterih izjav, ki niso bile za Francijo ravno preveč prijazne. Takrat je MacDonald med drugim tudi rekel, da je kriva zavezniška politika v odškodninskem vprašanju, da se nacionalizem v Nemčiji tako širi.

### Sestanek Poincaré-MacDonald

PARIZ, 29. Sestanek med Poincaréjem in MacDonaldom se zaenkrat še ne bo rešil. Verjetno pa je, da se sestaneta Poincaré in MacDonald prihodnji mesec po volitvah na Francoskem.

## Komunistična zarota v Berlinu

BERLIN, 29. Kljub prepovedi proslavitev 1. maja so komunisti včeraj sklenili, da se ne bodo pokorili odredbi ministra za notranje stvari. Danes so se jim v tem oziru pridružili še socialisti. Tako se bo 1. maja izvršila svečana manifestacija. Listi opozarjajo predvsem socialiste, da naj se ne dajo zavesti od komunistov, ki da so v zadnjem času razvili močno revolucionarno propagando med delavci.

Medtem pa so vladna glasila objavila senzacionalno vest, da so oblastva prišla na sled tajni komunistični organizaciji, ki je po vzorcu ruske črke imela izvršiti atentat na najglavnejše politične osebnosti. Preiskava je posebno v okolici Berlina imela naravnost strahovite uspehe. Tu je bilo najdenega eksplozivnega materiala vseh vrst, veliko število steklenih cev z bakcili tifusa in kolere. Veliko število komunistov je bilo aretiranih. Med spisi je policiji prišel v roke tudi sklep te organizacije za izvršitev atentata na generala Seeckta.

### Spopadi v Berlinu

BERLIN, 29. Zadnje nedeljo pred volitvami so se po vsej Nemčiji izvršili številni volilni shodi, ki so večinoma mirno potekali. Do izgovorov je prišlo le v Berlinu. V berlinski filharmoniji so nemški nacionalisti napovedali žalno svečanost povodom smrti Helffericha. Medtem pa je kakih 6000 komunistov zaprlo vse dohode k zgradbi filharmonije. Komunisti so čakali na nacionaliste, ki so začeli prihajati pred napovedano uro v manjših skupinah ter jim zaprli pot. Prišlo je tako do številnih spopadov. Ranjenih je bilo nad 40 oseb.

### Ameriški glasovi o vzroku smrti Eleonore Duse

NEW YORK, 29. Po najnovejših vestih tukajšnjih listov je Eleonora Duse umrla na težki gripi, ki si jo je nakopala a prikliski avtomobilske vožnje pred dvema tedni. Truplo velike umetnice bo prenešeno v New York in od tu v Italijo, kjer bo pokopano z velikimi svečanostmi na državne stroške.

## Volitve predsednika Združenih držav

### Ku-Klux-Klan proti katoličanu Smithu

PARIZ, 29. Kakor znano se že vršijo v Združenih državah priprave za volitve predsednika republike. Katoličan Smith je izjavil nedavno, da namerava tudi on kandidirati za predsednika. Njegova izjava je vzbudila v vseh ameriških političnih krogih veliko pozornost; v ameriški ustavi sicer ni rečeno, da ne smejo katoličani kandidirati za predsednika, toda dejstvo je, da ni bil do sedaj še noben katoličan predsednik. Protestanti smatrajo torej nastop Smitha za kršenje dosedanjih šeg.

Skrivna organizacija Ku-Klux-Klan, ki ima v programu iztrebljenje judov in katoličanov, je napovedala javno boj Smithu. »New York Herald« poroča iz New-Yorka, da je imela četa Ku-Klux-Klan zborovanje v pokrajini Suffolk, na katerem se je vršila razprava o kandidaturi guvernerja Smitha. Zborovalci so zavzeli odločno stališče proti kandidaturi katoličana Smitha. Neki govornik je izjavil, da bi moral Smith ali kateri drugi katoličan, ki bi bil izvoljen za predsednika, »iti preko trupel Ku-Klux-Klana.«

## Revolucija v Hondurasu

### Revolucionarji zasedli glavno mesto

LONDON, 29. Agencija Reuter poroča iz Washingtona: Ministrstvo za zunanje zadeve v Washingtonu je bilo obveščeno, da so se revolucionarji v Hondurasu poslastili glavnega mesta Tegucigalpa, medtem ko se je mirovna konferenca trudila, da bi prišlo med strankami do miru. Revolucionarji so vdrl v mesto po bitki, ki je trajala celo noč. Boj se nadaljuje po ulicah; vodovodne cevi so bile presekane.

### Zagibl paža zahteva popolno neodvisnost Egipta

LONDON, 29. »Morning Post« poroča iz Kaira, da je Egiptovski ministrski predsednik izjavil, da bo na prihodnjih pogajanjih med Egiptom in Anglijo zahteval popolno neodvisnost Egipta in Sudana od Anglije. Ta vest je izzvala v Londonu kar najmučnejši vtis.

## Velika nesreča v rudniku

### 107 rudarjev pokopanih

WHEELING (Virginija), 29. V rudniku Benwood je nastala močna eksplozija; bilo je zasutih 107 rudarjev. Zelo malo upanja je, da bi jih izkopal še žive. Resilno akcijo silno ovirajo plini in dim, ki se vali iz rova.

### Madžarsko-romunske pogodbe

BUDIMPESTA, 29. Pogajanja med Madžarsko in Romunijo o ureditvi še neresenih vprašanj so končana. Podpisanih je bilo 12 različnih dogovorov. Najvažnejša je trgovinska pogodba, ki daje medsebojno produktom iz uvoznega ozemlja obeh držav največje ugodnosti. Načelo največjih ugodnosti se bo uporabljalo tudi v medsebojnem železniškem prometu. Dogovor glede depojev in hranilnih vlog predvideva valorizacijo, omogoča ureditev terjatve iz zastavnih pisem s pomočjo privatnih dogovorov in določa za slučaj različnosti mnenj razsodišča. V mirovni pogodbi Romuniji priznana pravica, da sme na madžarskem ozemlju iskati material, ki je bil med vojno odpeljan in ta material zahtevati nazaj, je bila odkupljena s zneskom 640.000 zlatih lejev. Zneska pa Madžarska ne bo plačala v gotovini, ampak z dobavami železniških lokomotiv.

### Romuni proti Jugoslaviji

BUKAREST, 28. Romunsko časopisje še vedno napada Jugoslavijo in opozarja romunsko vlado, naj se ne zanaša na prijateljstvo Jugoslavije, ampak naj oborožuje svojo armado, da bo za vse slučaje pripravljena.

### »Giornale del Friuli« ponavlja torej očitane sovraštva našega proti fašizmu

»Giornale del Friuli« ponavlja torej očitane sovraštva našega proti fašizmu in s tem, pravi, proti italijanskemu narodu sploh. Sploštevani videmski list meni očitno, da laž, če jo trdovratno ponavlja, postane — resnica. Pozablja pa, da takemu mnenju ne more pritruditi noben pameten in pošten človek. Zamenjuje namreč vzroke in posledice. Mi ne nasprotujemo fašizmu morda zato, ker so Italijani, marveč le tedaj, če delajo našemu ljudstvu krivico, če oni kažejo sovraštvo proti temu ljudstvu! Vzrok našemu nasprotovanju je torej na fašistovski strani in ne v našem pretveznem sovraštvu! Da pa to ne upliva ugodno na razpoloženje našega ljudstva — to je menda najnaravnejša stvar na svetu. Čudež bi bil, če bi bilo drugače. Sovražimo pa ne nikogar in tudi ne italijanskih fašistov. Le branimo svoje ljudstvo pred žaljenjem — telesnim in duševnim. To pa priznavamo odkrito — uverjeni, da soglašajo z nami vse naše pošteno ljudstvo — da se je težko vzdržati čustva jeze proti »fašizmu« slovenske narodnosti, ki divjajo proti lastni krvi. Teh ne moremo spoštovati in smo uverjeni, da jih tudi dostojni fašisti italijanske narodnosti v svoji duši — ne morejo spoštovati! Kdo bi neki mogel spoštovati izdajico na svojem rojstvu, svoji materi in svojem poštenem domu? Videmskemu listu ni v čast, da se ponaša s sodelovanjem takih izrodov. Na to limanico ne bodo nasedali naši poštteni ljudje!

## Kongres sociologov in manjšinsko vprašanje

Letošnji mednarodni kongres sociologov se je vršil te dni v Rimu. Bivil se je tudi z manjšinskim vprašanjem ter sprejel resolucijo, ki jo iskreno pozdravljamo.

Resolucija izraža željo, naj se po pobudi in pod nadzorstvom Društva narodov ustanovi na Dunaju opazovalni organ, ki bi imel nalogo, da zbira statistične števila ke narodnih manjšin za vzhodno Evropo in ki naj bi obenem ugotovil gospodarska, politična in kulturna vprašanja manjšin. Istočasno naj se ugotovi, kateri zavodi bi bili juristično upravičeni, da govorijo v imenu narodnih manjšin. Nadalje se mora prenehati postopanje za proučevanje pritožb manjšin, o katerih naj bi odločalo v zadnji instanci najvišje mednarodno sodišče. Slednjic naj izdela Društvo narodov poseben sistem sankcij, s katerimi bi moglo zajamčiti izvedbo svojih sklepov v stvarih narodnih manjšin. Manjšinam bi

## Francoško-čehoslovaški zračni promet

PARIZ, 29. Med francoško in čehoslovaško vlado je bil sklenjen dogovor za zračni promet na črti Strassburg-Praga-Vařava-Bukarest. Čehoslovaška vlada se je obvezala, da bo prispevala k stroškom za vzdrževanje te zveze ter nakazala subvencijo francoško-romunskemu konsorciju za zračni promet v srednji Evropi. Zato pa ima Čehoslovaška pravico do 2 sedežev v upravnem svetu francoško-romunskega konsorcija in sme zaposliti nekoliko pilotov na letalih tega konsorcija.

### Nizozemska bo priznala Rusijo

LONDON, 29. Iz Amsterdama brzojavljajo, da so nizozemski delegati odpotovali v Moskvo, kjer se bodo v kratkem začeli pregovori za priznanje »de jure« sovjetske vlade s strani Nizozemske.

### Japonska in Jugoslavija odgovorili na izvedbeno poročilo

PARIZ, 29. Odškodninska komisija je prejela danes odgovor na izvedbeno poročilo od japonske in jugoslovenske vlade. Besedilo bo objavljeno še tekom večera. Odgovori vseh zaveznških vlad bodo prišli na dnevni red na seji odškodninske komisije, ki se bo vršila danes zvečer.

### Pokop Helffericha in njegove matere

MANNHEIM, 29. Danes so prispeli tu-sem zemski ostanki Helffericha in njegove matere, dveh izmed nesrečnih žrtv strahovite železniške nesreče v Bellinzoni. Jutri bodo ostanki obeh nesrečnežev sežgani v tukajšnjem krematoriju.

### Španski kralj v Franciji

PARIZ, 29. Španski kralj Alfonz je prispel včeraj v spremstvu infanta Don Jaime v Bordeaux.

### Nemški parnik se potopil

LENWICH, 29. V soboto je nemški parnik »Bohus« nasedel radi megle. Na krovu se je nahajalo 20 učenecv pomorske šole, ki so bili iz boljših nemških in avstrijskih družin. Posadka je sestajala iz 19 mornarjev, izmed katerih so 3 tonili. Nek učenec, ki je bil izvrsten plavalec, je spravl na breg 4 svoje tovariše, končno pa je močan val pogreznil tudi njega. Par minut potem ko je kapitan zapustil krov, se je ladja potopila.

### Polet okrog sveta

PARIZ, 28. Angleški zrakoplovni urad poroča, da je poročnik Mellottier D'Athys dospel v Bagdad po napornem poletu; v Mezopotamiji so ga zelo ovirali nasprotni vetrovi. Brzojavno poročilo z dne 27. t. m. iz Aboukirja pravi, da je poročnik Pelletier pristal v Aboukirju; prinesel je nekatere informacije za francosko zrakoplovno misijo, ki je bila ustanovljena v Perziji 21. februarja. Omenjena misija, obstoječa iz enega pilota in treh mehanikov, ima nalogo ustanovitvi zrakoplovno šolo v Teheranu. Zgradila je tudi zrakoplovno oporišče v Aboukirju, na katerem je pristal včeraj poročnik Pelletier.

### Otvoritev zagrebškega velesejma

ZAGREB, 28. Včeraj ob 9.30 dopoldne je bila svečana otvoritev zagrebškega velesejma. Pri otvoritvi so bili prisotni načelnik oddelka ministrstva za trgovino in industrijo dr. Lazarević, predsednik zagrebške trgovske in obrtnice zbornice Vladimir Arko, predsednik Zveze hrvatskih industrijev Aleksander, predsednik trgovskega gremija Grünwald predsednik bančnega sindikata dr. Vrbanić, čehoslovaški poslanik v Beogradu Jan Seba z zagrebškim čehoslovaškim konzulom Otonom Paara, francoski poslanik dr. Billy, poljski poslanik Oken-ski, nemški konzul dr. Waldeck, avstrijski konzul Herzfeld, portugalski konzul Hermann, zastopnik Trgovske in obrtne zbornice za Slovenijo dr. Ivan Pless tudi v imenu ljubljanskega velesejma. Velesejem je otvoril s kratkim govorom predsednik Radković. Prve dopoldanske ure je bil na velesejmu velikanski naval množice, popoldnaski dež pa je poset zelo oviral. Angleška parlamentarka Filip Dawson in Patrick Hanon sta si ogledala velesejem, se o njem izrazila povoljno ter se posebno zainteresirala za papirno in usnjarsko industrijo.

# DNEVNE VESTI

## Zopet se je oglasil!

Naš dobri znanec in znani dobri prijatelj Slovanov v Julijaki Krajini — »Giornale del Friuli« namreč. Ponavlja na naslov »Edinosti« očitane, da razvija dan za dnem »kampanjo sovraštva« proti — tistim Slovincem, ki so soglašali za fašistovsko stranko in ki sodelujejo s fašisti za skupno stvar.

»Giornale del Friuli« ponavlja torej očitane sovraštva našega proti fašizmu in s tem, pravi, proti italijanskemu narodu sploh. Sploštevani videmski list meni očitno, da laž, če jo trdovratno ponavlja, postane — resnica. Pozablja pa, da takemu mnenju ne more pritruditi noben pameten in pošten človek. Zamenjuje namreč vzroke in posledice. Mi ne nasprotujemo fašizmu morda zato, ker so Italijani, marveč le tedaj, če delajo našemu ljudstvu krivico, če oni kažejo sovraštvo proti temu ljudstvu! Vzrok našemu nasprotovanju je torej na fašistovski strani in ne v našem pretveznem sovraštvu! Da pa to ne upliva ugodno na razpoloženje našega ljudstva — to je menda najnaravnejša stvar na svetu. Čudež bi bil, če bi bilo drugače. Sovražimo pa ne nikogar in tudi ne italijanskih fašistov. Le branimo svoje ljudstvo pred žaljenjem — telesnim in duševnim. To pa priznavamo odkrito — uverjeni, da soglašajo z nami vse naše pošteno ljudstvo — da se je težko vzdržati čustva jeze proti »fašizmu« slovenske narodnosti, ki divjajo proti lastni krvi. Teh ne moremo spoštovati in smo uverjeni, da jih tudi dostojni fašisti italijanske narodnosti v svoji duši — ne morejo spoštovati! Kdo bi neki mogel spoštovati izdajico na svojem rojstvu, svoji materi in svojem poštenem domu? Videmskemu listu ni v čast, da se ponaša s sodelovanjem takih izrodov. Na to limanico ne bodo nasedali naši poštteni ljudje!



se morala zagotoviti pravica do obveščanja v svojem jeziku in svoboda izvajanja svoje vere, kulture, svojih običajev v njih juristični upravi

## Razpored za plačevanje pokojnin državnim upokojencem

Za izplačevanje državnih pokojnin, ki zapadejo danes 30. aprila, in jutri 1. maja in ki jih ima izplačati oddelček kr. zakladnice na Piazza Nicolò Tommaseo št. 3, bo veljal sledeči razpored, določen na podlagi številke pokojninskih knjižic.

1) Civilni in vojaški upokojenci izpod bivše vlade in upokojenci južne železnice:

a) vdove in sirote: 30. aprila od št. 1 do 609; 1. maja od št. 610 do 1204; 2. maja od št. 1205 do 2049; 3. maja od št. 2050 do 3008; 5. maja od št. 3009 do 8638; 6. maja od št. 8639 do 10526; 7. maja od št. 10527 dalje. Vhod z ulice Canal piccolo.

b) Neposredni upokojenci: 30. aprila od št. 1 do 1060; 1. maja od št. 1061 do 2480; 2. maja od št. 2481 do 7099; 3. maja od št. 7099 do 9998; 5. maja od št. 9999 do 12658; 6. maja od št. 12659 do 14339; 7. maja od št. 14340 dalje. Vhod s trga Verdi.

2) Invalidi, vdove in sirote bivše avstrijske Armade (ali začasne podpore):

a) Invalidi: 8. maja od št. 1 do 2100; 9. maja od št. 2101 do 8400; 10. maja od št. 8401 do 20100; 12. maja od št. 20101 dalje. Vhod s trga Verdi.

b) vdove in sirote: 8. maja od št. 1 do 700; 9. maja od št. 701 do 1370; 10. maja od št. 1371 do 6200; 12. maja od št. 6201 do 11000; 13. maja od 11001 dalje. Vhod z ulice Canal piccolo.

Pokojnine duhovništva in predjuni na pokojnine starih pokrajin se izplačajo 1. maja.

Upokojenci starih pokrajin naj se predstavijo 6., 13., 21. in 24. (železnice) omenjenemu zakladnemu oddelku. Delci, ki se dolgujejo radi zaplembe ali za alimente, se lahko dvignejo po redu, ki je določen, bodo morali čakati do konca in se bodo mogli predstaviti še le po 13. maja 1924. Vsi upokojenci se opozarjajo, da se morajo pri izplačilu pokojnine izkazati s pokojninsko knjižico s fotografijo, ki mora biti overljena od občinskega urada ali od kr. notarja.

## Naznanitev delavcev

Tukajšnja kr. kvestura razglasa: Kvestura smatra za potrebno opozoriti ravnanje podjetij, načelnike delavnic, podjetnike, lastnike in voditelje kamnolomov in rudnikov, da se morajo držati št. 79. zakona o javni varnosti, ki jim nalaga dolžnost, da pošljejo krajevemu varstvenemu oblastu seznam delavcev, ki jih imajo v službi. V seznamu naj se navede ime in priimek delavca, starost in občina, kjer je doma. Poleg tega se morajo naznaniti v prvih petih dneh vsakega meseca vse morebitne izpremembe. Da se izognejo morebitnim kaznim, naj torej prizadejajo lastniki, načelniki in voditelji obratov, ki se nahajajo na ozemlju tržaške občine, vestno postopajo po teh določbah ter takoj predložijo tukajšnji kvesturi potom komisarijatovalne javne varnosti za določne okraje ali, kjer teh ni, potom poveljstev, kr. karabinerjev, seznam delavcev, ki so sedaj pri njih zaposleni, a poznaje naj v prvih petih dneh meseca in na isti način naznanijo vsako spremembo, ki nastane v njih delavskem osebju.

Overovljenje podpisov, ki je po zakonu povrženo županu, se od sedaj dalje ne bo vršilo več v glavnem občinskem tajništvu, temveč v VII. oddelku, in sicer v odseku za potne liste in izdajanja spričeval o lepem vedenju.

Nov urnik za korfjere Barkovlje-Miramara-Grižan. Od 1. maja dalje bo veljal sledeči urnik:

Ob delavnikih: odhod od obokov Chiozza ob 10, 14, 15, 16, 17, 18 in 19; odhod iz Miramara ob 12, 14, 30, 15, 30, 16, 30, 17, 30, 18, 30, 19, 30.

Ob praznikih: odhod od obokov Chiozza v Barkovlje, Miramar in nazaj ob 9, 10 in od 14 do 19 vsakih 10 minut. Zadnji odhod ob 19,30.

Dodatna pristojbina na brzojavke in radio-brzojavke za v inozemstvo je določena za mesec maj na 360%.

## Društvene vesti

Planinsko društvo v Trstu. Danes zvečer ob 20.30 društveni sestanek v navadnih prostorih.

Društvo državnih upokojencev se preseli s 1. maja t. l. v svoje lastne prostore v ul. Zonta št. 5, II. n.

Nocoj odborova seja Gl. M. ob 19% uri.

Odbor pevskega društva »Slava« vabi vse svoje člane in članice na poslovilni večer, ki ga priredi društvo nekaterim svojim članom danes zvečer v kons. društvu na Kolonkovcu. — Odbor.

Izlet šentjakebske »Čitalnice v Velike Zabljave«. Kdor bi se rad udeležil tega izleta, naj se javi še danes zvečer v gostilni DKD pri Sv. Jakobu. Vpisovanje se zaključuje danes, zato poznejše prijave ne morejo priti v poštev. Kakor že javljeno, stane vožnja tja in nazaj, s kosilom vred, 20 lir na osebo.

## Iz tržaškega življenja

Obupen čin krčmarja - Radi bede skočil pod vlak

Na tragičen način si je skušal vzeti življenje krčmar Vincenc Vidmer, star 47 let, stanujoč v ulici Nicolò Machiavelli št. 1. Moč se je nahajal v zadnjem času v hudih denarnih stiskah. Njegova obrt mu ni nesla toliko, da bi mogel preživljati svojo družino, obstoječo iz treh otrok in žene. Videl je v duhu, da je bližje dan, ko mu ne bo v stanu nuditi svojim otrokom niti vsakdanjega kruha. Vrhutega ga je v zadnjih dneh doletela nova nesreča: žena mu je nevarno obbolela. Udarci nemile usode so spravili ubogož moža v obup. Zdelo se mu je, da ga more samo smrt rešiti iz zločastnega položaja; kmalu je v njegovi glavi dozorel tragičen sklep, ki ga je večeraj jutraj izvršil. Okoli 8. ure je skočil na kolodvoru pod lokomotivo nekega tovornega vlaka. Čeprav se je vlak premikal z majhno brzino, vendar ga strojevodja ni mogel takoj ustaviti in na ta način preprečiti strašno nesrečo. Kolesa težkega stroja so Vidmerja grozno razsesarila. Prihiti železničarji so Vidmerja prenesli v bližnji železniški vrati, kamor je kmalu potem prihiteli zdravnik rešine postaje, ki je bil telefonično obveščen o dogodku. Ta je spoznal, da je stanje Vidmerja zelo nevarno, nesrečni mož je imel desno nogo odrezano nad koleno, levo pa popolnoma zmetkano v stegno. Zdravnik je ranjenca za silo obvezal, nato ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so ga morali zdravniki nemudoma operirati. Pred operacijo je Vidmer, ki je prišel zopet k zavesti,

pretrpetljivo prosil zdravnike, naj ga pustijo umreti, da bo konec njegovega trpljenja.

Najbrže se bo želja nesrečnega moža izpolnila, kajti njegovo stanje je zelo nevarno in zdravniki imajo malo upanja, da bo okrevalec.

V znamenju lizola. Predpreteklo noč je bila prepeljana v mestno bolnišnico 29-letna Pasquetta Benussi, stanujoča v zloglasni hiši v ulici S. Filippo št. 14. Benussi je bila v pijanosti izpiša s samomorilnim namenom nekoliko lizola. Smrtišeljni ženski so izprali želodec ter jo s tem spravili iz nevarnosti. Okrevala bo v 8 dneh.

## Književnost in umetnost

Sinočnji koncert violinistije Brandt-Pelikanove iz Maribora je le potrdil, kar se je dosedaj pisalo o mladi umetnici po raznih njenih koncertih v večjih mestih Jugoslavije. Spored sam je dal virtuozinji priliko, da je lahko pokazala vse svoje vrline. Kakor so v Pagani-nijem koncertu v d-durju njeni prsti dokazali, da obvlada Brandt-Pelikanova z gotovostjo svoj instrument, je znala z drugimi točkami pridobiti občinstvo popolnoma na svojo stran. Posebno bi tu povdarili »Adagio« iz Brahmsove sonate v g-durju, op. 78, Kreislerjevo »Caprice Viennoise« in v prvi vrsti Dvořakovo »Humoresko«, ki jo je umetnica morala ponoviti med burim odobravanjem. Občinstvo, ki je v povojnem številu posetilo koncert, je mnogo obetajoči umetnici z živahnim plaskanjem izrazilo svojo zahvalo za ne-navaden užitek. Dober spremljevalec na klavirju je bil znani prof. Constantinides.

## Vesti iz Goriškega

S spodnjega Krasa. Na splošno smo vsi sp. Kraševci pričakovali, da pridemo po volitvah vendar enkrat do toliko zaželenega miru. Hudo smo pa sedaj razočarani. Prej so nas preganjali razni gospodje, ki so divjali v avtomobilih po naših vaseh, ter se trgali, kakor gladni volkovi za zadnjo paro vojne odškodnine. — Sedaj pa, ko so prišle razne nepravilnosti na dan in je državno pravdnstvo vze-lo v pregled njihovo delovanje v »korist« vojnih oškodovancev, se ta gospoda več ne vidi. Pojavili pa so se drugi razgajalci in pretepači. Ti so po večini izvržki naših ljudi, ki si niso nikdar s poštenim delom služili svoj vsakdanji kruh, a sedaj so se zatekli v fašistovske vrste in pod to krinko si dovoljujejo marsikaj, češ da delajo vse za blagor domovine in v čast fašizmu. Pretepaajo naše moše in fante po gostilnah in na prostem, — kjer se jim pač najbolj ugodno zdi, — brez najmanjšega vzroka. V Temnici in Lipi imamo zabeležiti v teku zadnjih 8 dni več takih slučajev. Dvijejo in rjovejo po naših vaseh okrog, češ da sedaj oni ukazujejo ter uganjajo slične druge stvari. — Obrabamo se do pristojnih oblasti, do kr. orožnikov, do naših županov in v prvi vrsti pa do treznih in dostojnih fašistov samih, da tu napravijo že enkrat red in mir, ker smo trdno prepričani da so jim taki elementi v sramoto in v nikalo čast in da med našim ljudstvom ne bodo imeli spoštovanja, dokler bodo predstavljali njihovo stranko sami iz-rodkci celega sp. Krasa. Kraševci.

## Iz tržaške pokrajine

Sežana. Dne 12. 3., 22. 3. in 12. 4. t. l. je bilo prignanih na trg 2860 glav raznovrstne živine in sicer:

Dne 12. 3. 477 goved, 401 konj, in 444 prašičev. Kupčija ne prav dobra. Dne 22. 3. je bilo prignanih na trg samo 374 glav živine to pa zaradi slabega vremena. Ker ni mogla živina na trg, se je kupčevalo po hlevih. Dne 12. 4. je bilo na trgu 465 glav goveje živine, 170 konj in 572 prašičev. Kupčija z govejo živino od 450—480 kvintal žive teže. Konji po kakovosti 4000 lir. Za konje nizke poslave je veliko povpraševanje, posebno za v srednjo Italijo. Kupčija s prašiči je bila zelo živahna, kajti vseh 572 glav se je razprodalo, po ceni od 150 do 180 lir glava. Ponovno se priporoča vsem našim kmetovalcem, da se čim več pečajo s prašičjerejo, katera donša pri današnjih razmerah živinorejcem najhitrejši in najizdatnejši dohodek.

Trgovina z manufakturo je bila prav dobra. Tudi sadnega drevja in trt se je v obilici razprodalo.

Postrežba po gostilnah točna in dobra. Zveze za prihod in odhod, so na vse strani jako ugodne. Prihodnji semenj se bo vršil dne 12. maja t. l.

## Gospodarstvo.

Nove določbe za izdelovalce in prodajalce olja

Tukajšnje mestno županstvo razglasa: S kr. odlokom od 24. januarja 1924. št. 277, ki je bil objavljen v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale« od 11. marca št. 60, sta bila raztegnjena na nove pokrajine zakon od 5. aprila 1908, št. 136 in pravilnik od 7. septembra 1908, št. 620, ki jima je namen pobijanje sleparij v izdelovanju oljčnega olja in v trgovini z njim. Glavne določbe tega zakona so sledeče: Prepovedano je spravljati v trgovino pod imenom »oljčno olje« blago, ki je popolnoma ali pa deloma drugačno nego olje, ki nosi to ime. Kdor izdeluje, razprodaja, hrani v zalogi, prodaja ali stavi na prodaj jedilna olja, ki se razlikujejo od oljčnega olja ali so mešanica oljčnega in semenskega olja ali olja iz drugih tvari, mora to naznaniti nadzorovalnemu uradu za živila bodisi ustmeno ali pismeno, in sicer do 31. maja t. l., ako gre za tvornice, zaloge, prodajalne in štacune, ki že obstojajo, nove prodajalnice in tvornice pa v teku enega meseca po otvoritvi. V naznanitvi naj se označi ime tvrdke, kraj, kjer se nahaja tvornica, zaloge, prodajalna in blago, ki se v njih hrani, izdeluje ali prodaja. Naznanilec dobi potrdilo o izvršeni naznanitvi, ki ga je dolžan pokazati pristojnim organom, kadarkoli bi to od njega zahtevali. Prizadejati morajo poleg tega označiti na pritrjenih tabelah, postavljenih izven prostorov, kakšne vrste olja izdelujejo, hranijo ali kakorkoli prodajajo. Isto morajo napraviti tudi v notranjosti prostorov in končno tudi na posodah, v katerih se olje nahaja. Ako gre za lesene (sode, sodčke itd.) ali pločevinaste posode, naj se označi, ali je v posodi pristno oljčno olje ali mešano ali kaka druga vrsta olja. To mora biti označeno z velikimi črkami, ki naj bodo vzgane ali pa napisane z oljnatno barvo. Ako je olje v steklenicah, naj se

označi kakovost s tiskanimi etiketami, ako je v velikih steklenicah, pa s leseno ali kovinasto znamko, ki mora biti dobro pritrjena. Pri pošiljkih olja v zabojih v notranjosti mora biti kakovost označena tudi na zaboju, in sicer z vzganimi črkami ali s črkami napisanimi z oljnatno barvo.

Prestopki proti tem predpisom se bodo kaznovali z globo od 200 do 500 lir. Poleg tega zadenejo kršitelje kazni, ki jih predvideva kazenski zakon, a obsodbe se objavijo na njih račun v tiskanih listih in na uradni deski trgovinske zbornice. Prizadejati se nadalje opozarjajo, da jim je dan čas do 31. maja, da se prilagodijo gori omenjenim predpisom. Po tem roku se bo postopalo proti prestopnikom v smislu zakona.

## DAROV

Na svatbi gdn. Judite Turk z g. Edvardom Klaus so darovali L. 35. — »Šolčnemu društvu«. Odičen gost, ki je obiskal slov. zasebno šolo v Trstu je daroval »Šolčnemu društvu« za referencijo L. 100. —

V isti namen gdn. Milka Mankočeva L. 100. Velikodušnim darovalcem iskrena hvala! Angelo, ker je užil Edvarda paragrafe L. 2 za »Šol. društvo«. Bog dej dosti nevednih paragrafjev.

Na občnem zboru podružnice »Šol. društva« pri Sv. Jakobu so darovali: g. R. S. Lir 25 za podružnico in L. 25 za »Dijalno Matko«; Andrej Cok L. 10, Košuta L. 5, Benko L. 5.

## Borzna poročila.

|                         |        |        |
|-------------------------|--------|--------|
| ogrske krome            | 0.0350 | 0.0350 |
| avstrijske krome        | 0.0315 | 0.0320 |
| čehoslovaške krome      | 66.40  | 65.80  |
| dinarji                 | 97.65  | 97.85  |
| leji                    | 11.25  | 12.00  |
| marke                   | —      | —      |
| dolarji                 | 22.25  | 22.40  |
| francoski franki        | 144.25 | 144.75 |
| švicarski franki        | 895.00 | 898.00 |
| angleški funti papirnat | 97.90  | 98.15  |

## Mali oglasi

SOBA, lepa, meblirana se odda. Via Ginnasi-ca 37, vrata 8. 510

SLUŽKINJA, zdrava, z dobrimi spričevali se išče, za majhno družino. Dobra hrana in dobra plača. Pendice Scorsola 383, Vila. 511

SLUŽKINJA se išče takoj. Via Tineus 7/III. 512

SLUŽKINJA na vsa hišna dela, se išče od 8 do 4 ure, Berger, via Foscolo 25/III. 513

HIŠA s 4 prostori, vrtom in semljiščem, lepa lega. V bližini mesta, se prodaja izredna prilika. Cena Lir 13.000.— Madonnina 4/II. 17—19. 509

GENTILI & CRISMANCICH, via Mazzini 40. Manufakturno blago po najnižjih cenah v Trstu. 479

HIŠA z vrtom, v Gorici, se prodaja. Ponudbe pod »Gor.« na upravitelstvo. 489

ZVEPLENEK. Približno 120.000 škatel, za izvoz v inozemstvo prodam Mapičano Giulio, via Udine 10. 492

ČEVLAJSKI pomočnik, za fino in trpežno delo, se sprejme takoj. Plača dobra. Jožef Kerševan, Idrija M. 115. 494

BEČEM izveščanega vrtnarja, ki se popolnoma razume pri cvetličah, sadnem drevju, trtah in zelenjadnem nasadu, za oskrbovanje in urejanje vrtov, nekaj ur na dan ali nekaj dni v tednu. Plača stalna čez zimo in leto po dogovoru. Ponudbe pod »Vrtnar« na upravitelstvo. 483

# BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1903.  
Deležniška glavica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.  
Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

## Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami

### Dale subvencije na blago, efekte in vrednosti

Otvorja kreditivne za nakup blaga. — Inkasi efektov in računov. Informacija. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice in jih obrestuje po 4%, letno natito, a vloge na tekoči račun po 4%, vezane vloge proti odpovedi obrestuje najbolje po dogovoru.

Sprejema vloge v dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

Izvršuje nakazila v lirah in dinarjih za Jugoslavijo

## PODLISTEK

W. Collins:

# BREZ IMENA

Roman.

»Dragi prijatelj, on mi se to!«  
»Pa mora biti za to!«  
»Dobro, recite potem, da mora imeti talent za računstvo!« je rekel gospod Clare; »recite, da mora biti priden častihlepen, trden v svojih načelih! Paki Vi ga paš se gledate z moji mi nepristranskimi očmi. Pravim vam: ne za računstvo ni, ne priden, ne častihlepen, ne vztrajen. Frank je prava gospodoba samih negacij.«

»K vragu te z vašimi negacijami! Stavim, kar hočete, da bo imel Frank slajno bodočnost, ki jo bo znal tudi izračunati.«

»Nisem tako bogat, da bi mogel staviti kakor drugi,« je odgovoril gospod Clare, »toda nekeje v hiši imam še en almatik in tega tvegam, da se bo Frank povrnil v vaše roke kakor slab krjavec.«

»Sprejemim!« je rekel gospod Vanstone. To

da počakajte še. Napravil bi dečku krivico, če bi istotako stavil. Jaz stavim pet proti enemu, da bo Frank dobro vzpel. Ali se ne sramujete, da tako o njem govorite? S svojimi čenčami me pripravite vsakikrat do tega, da se moram zanj potegovati, kakor bi bil jaz njegov oče, ne pa vi. Toda vi mi ne boste dokazali, da je nekaj črno, kar je belo.«

V teh okoliščinah je šel torej Francis Clare v starosti sedemnajstih let na severno Anglijo, da postane inženir.

Vanstonejev prijatelj je hvalil svojega učenca, da je miren, ljuboziv, priden dečko, toda javil je tudi, da gre le polagoma naprej v inženirski znanosti. Pozneje je tudi poročal, da mu manjka samozavesti. Čez nekaj časa je šel v Belgijo k gradnji neke železnice in izkazal se je zelo spretnega v obveščanju s tujci, toda o njegovih drugih zmoglostih, ni bilo glasu.

Vaska takšna vest je bila predmet novega prepisa med obema starima.

»Nekaj lepega dne bom veselo vstaknil v zapuščenosti,« je zavpil vročkrvni prijatelj.

Tako so pretekli tri leta.

Dva dni po povratku iz Londona so politični gospoda Vanstoneja izza zajtrkovalne mize,

še predno je utegnil prebrati vsa došla pisma. Stavil jih je v žep in ko jih je zopet potegnil ven, je ostalo eno notri in baš tisto, s katerim mu je inženir naznanil, da je odlošil Franka in da se ta takoj domov vrne.

Medtem, ko je to važno naznanilo ležalo v žepu, je njegov predmet hitel z železnico proti domu. Zvečer ob desetih in pol, ko je gospod Clare s svojo črno mačko sedel v svoji delavnici, je začel na hodniku korake, duri so se odprle in Frank je stal pred njim.

Navadni ljudje bi se zavzeli, toda filozofa ni vznemirila nenadni povratek sina. Povzdignil je svoj pogled tako ravnodušno, kakor da je bil Frank tri dni odsoten, ne pa tri leta.

»Kakor sem predvideval!« je rekel. »Ne prekinjam me s svojimi pojasnili ter ne plašim maeke. Če dobiš kaj v kuhinji, vzami in pojdi spat. Jutri moraš iti v Combe-Raven in javiti.« »Pozdrav od očeta, in vrnil sem se kot slab krjavec, kot je on vedno prerokoval. On bo obdržal svoj zlatnik in vzel vaših pet!« Tako torej oporeči. Zdal pa zapri duri za seboj. Lahko noč.

Nekoliko neodločno se je Frank naslednjega jutra bližal hiši Combe-Raven, ker ni vedel, kako ga bodo sprejeli.